

ถ่ายทอดเทคโนโลยีคืนคนดีสู่สังคม Technology Transfer: Return Productive Citizen into the Society

ดวงสุดา เตโชติรส^{*}

รองศาสตราจารย์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

บทคัดย่อ

การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อคืนคนดีสู่สังคม เป็นโครงการของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยศูนย์คลินิกเทคโนโลยีวิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ จัดทำขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอาชีพให้แก่ผู้ต้องโทษ จะได้นำไปประกอบอาชีพและเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยี ที่มีความพร้อมสู่สังคม กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ต้องโทษ จากทัณฑสถานหญิงกลางและทัณฑสถานหญิงธนบุรี ลักษณะโครงการเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผลการอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจภาพรวมในระดับมากและมีนักธุรกิจสนใจว่าจ้างให้ทำชิ้นงานเพื่อส่งขายทั้งในและต่างประเทศ

Abstract

“Technology transfer to return productive citizen into the society” is a project of the technology clinic, Rajamangala University of Technology Pra Nakhon, Chumpornkhet-udomsak. The project objectives are job training for female prisoners and transferring good technological techniques to the community. The target group is female prisoners from the Central Prison and Thonburi Prison. The project is a vocational training workshop. It is found that 100% of trainees are satisfied with the program at a high level and businessmen are interested in ordering the prisoners’ handicraft products to sell in the country and export to other countries.

คำสำคัญ : ถ่ายทอดเทคโนโลยี

Key word : Technology transfer

^{*} ผู้นิพนธ์ประสานงาน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ songsiriird@hotmail.com โทร. 0-2282-9009-15 ต่อ 6097

1. บทนำ

สถาบันอุดมศึกษา มีภารกิจหลักที่สำคัญ 4 ภารกิจ คือ ภารกิจจัดการเรียนการสอน ภารกิจวิจัย ภารกิจบริการสังคม และภารกิจทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้ยึดเป็นแนวทางการปฏิบัติมาโดยตลอด โดยเฉพาะในภารกิจบริการสังคม มหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญเป็นประการต้นๆ และกำหนดเป็นพันธกิจในการให้บริการแก่สังคม เพื่อการสร้างอาชีพอิสระและการพัฒนาอาชีพโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกลยุทธ์หลักด้านการให้บริการวิชาการ คือ ให้บริการวิชาการที่มีคุณภาพในหลากหลายสาขาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ทั้งในการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ และการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

2. ความร่วมมือกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดทำโครงการคลินิกเทคโนโลยีเมื่อปี 2546 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะใช้กลไกความร่วมมือระหว่างกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนร่วมกันประมาณ 113 หน่วยงานที่มีศักยภาพ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ที่พร้อมจะบริการแก่ประชาชน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อถ่ายทอดสู่กลุ่มเป้าหมาย คือ ชุมชนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย จึงได้มีการตั้งคลินิกเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครขึ้น จุดมุ่งหมายของโครงการคลินิกเทคโนโลยีเพื่อให้บริการข้อมูลและคำปรึกษา

ในด้านการแก้ปัญหา ผลิตภัณฑ์ เครื่องมือ เครื่องจักร พัฒนาสินค้าชุมชน บริการข้อมูลเทคโนโลยีหรือถ่ายทอดเทคโนโลยี และผลงานวิจัยโดยการฝึกอบรมแก่กลุ่มเป้าหมายตามความต้องการของชุมชนและพัฒนาต่อยอด โดยปรับปรุงจากเทคโนโลยีที่ผ่านการถ่ายทอดแล้วให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ใช้ สภาพท้องถิ่น และวัสดุที่มีอยู่ในชุมชน จากความร่วมมือดังกล่าว ก่อให้เกิดการเรียนรู้และการขยายตัวในด้านองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้แพร่หลาย และกว้างขวาง พร้อมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดจนประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมายและถ่ายทอดให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสู่ชุมชนยิ่งขึ้น

3. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อคืนคนดีสู่สังคม

3.1 ความเป็นมาของโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อคืนคนดีสู่สังคม

อย่างที่ได้อธิบายไว้ในบทนำว่า ภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัยคือ การบริการสังคม ซึ่งมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ครั้งเป็นสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งมีการแบ่งออกเป็นวิทยาเขต และแต่ละวิทยาเขตได้จัดบริการวิชาการแก่สังคมในลักษณะต่างๆ รูปแบบหนึ่งของการจัดบริการแก่สังคมที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากคือ การฝึกอบรมวิชาชีพให้กับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ

วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์เป็นวิทยาเขตหนึ่งที่สังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลก็ได้จัดการฝึกอบรมวิชาชีพเช่นนี้มาโดยตลอดและในปี 2542-2543 ได้มีการจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่ผู้กระทำผิดของสถานพินิจบ้านเมตตา บ้านอุเบกขา ทั้งนี้ด้วยความตระหนักในบทบาทของครูที่มีหน้าที่สร้างเยาวชนหรือผู้ที่ก้าวไปเป็นอนาคตของชาติ แต่อาจคิดกระทำบางอย่างที่ผิดพลาดไปทำให้ก้าวผิดไป

จึงควรให้โอกาสให้เยาวชนเหล่านั้นสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้อีกครั้งหนึ่งพร้อมติดอาวุธทางปัญญา คือความรู้ในการประกอบอาชีพแก่พวกเขาเหล่านั้น ซึ่งผลการดำเนินการ พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 เมื่อมีความร่วมมือในโครงการคลินิกเทคโนโลยีระหว่างมหาวิทยาลัยกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ได้เสนอโครงการ “การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อคืนคนดีสู่สังคม” โดยมีเหตุผลสำคัญ 3 ประการ เหตุผลประการแรก คือเกิดปัญหาผู้ต้องหาหล้นเรือนจำ กรมราชทัณฑ์จึงมีแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์ว่า “เปลี่ยนภาระให้เป็นพลัง” ซึ่งหมายความถึงการทำให้ผู้ต้องขังมีโอกาสปรับปรุงตนเอง ฝึกระเบียบวินัยแบบทหาร สร้างทัศนคติและค่านิยม เช่น พวกฝึกวิชาชีพสามารถนำความรู้และทักษะไปใช้ประกอบอาชีพกลับไปอยู่ร่วมในสังคม สร้างความมั่นคงให้กับตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติได้ เหตุผลประการที่สอง ภารกิจบริการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย ซึ่งหมายรวมถึงการพิจารณาในความพร้อม ทั้งด้านศักยภาพวิทยากร เทคโนโลยีที่พร้อมถ่ายทอด ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการฝึกอบรมที่ตอบสนองความต้องการของตลาด และเหตุผลประการสุดท้ายคือสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในโครงการคลินิกเทคโนโลยีซึ่งมีเป้าหมายสูงสุด คือ “คลินิกเทคโนโลยี ที่พึ่งของชุมชน”

3.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. ฝึกอบรมให้แก่ผู้ต้องโทษที่จะได้รับการอภัยโทษ ได้นำไปประกอบอาชีพเพื่อความมั่นคงของชีวิตและสังคม
2. ถ่ายทอดเทคโนโลยีของคลินิกเทคโนโลยีซึ่งมีความพร้อมคืนคนดีสู่สังคมเพื่อความมั่นคงของสังคมและขยายผลสู่ธุรกิจ

3. ให้ก้าวใหม่ของชีวิตอิสระ เป็นที่ยอมรับของสังคม
4. ใช้ศักยภาพด้านบุคลากรคลินิกเทคโนโลยีของหน่วยงานให้เกิดประโยชน์

3.3 ขั้นตอนการดำเนินการมีดังนี้

1. ขออนุมัติโครงการ
2. แต่งตั้งคณะกรรมการและประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดโครงการ
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกรมราชทัณฑ์
4. จัดทำเอกสารฝึกอบรม วัสดุฝึกอบรม
5. ประชุมวิทยากรก่อนการฝึกอบรมเพื่อทำความเข้าใจในเงื่อนไขและข้อตกลงของการดำเนินการ
6. ดำเนินการฝึกอบรม
7. ประเมินและติดตามผล
8. สรุปและรายงานผล

3.4 โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อคืนคนดีสู่สังคม ปี 2548 และ ปี 2550

เมื่อโครงการได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการทางคลินิกเทคโนโลยี วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์ได้ส่งแบบสำรวจความต้องการการฝึกอบรมต่างๆ ไปยังทัณฑสถานหญิงกลางและทัณฑสถานหญิงธนบุรี โดยมีรายวิชา/หลักสูตรที่พร้อมจะเปิดสอนให้เลือกตามความสนใจ ซึ่งได้รับการตอบรับกลับมาจำนวน 28 รายวิชา ทั้งนี้รวมถึงรายวิชาที่ผู้ต้องขังต้องการเรียนเพิ่มเติมจากรายวิชาที่จัดให้เช่น วิชาไฟฟ้า วิชาอัญญาบาล ปลูกมะม่วง วิชาเหล่านี้ได้มีการประสานกับวิทยาเขตพระนครศรีอยุธยาและวิทยาเขตอุเทนถวายเพื่อขอความอนุเคราะห์วิทยากรเพื่อมาร่วมดำเนินการฝึกอบรม

3.5 ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรม

1. จัดการฝึกอบรม 28 รายวิชา วิชาละ 20-25 คน ซึ่งระยะเวลาการฝึกอบรมในแต่ละรายวิชาจะไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับความยากง่าย เช่น การตัดเย็บกางเกง/เสื้อ อาจใช้ระยะเวลา 10 วัน แต่ในบางรายวิชา เช่น ก่ออิฐฉาบปูน อาจใช้ระยะเวลา 5 วัน เป็นต้น

2. ในทุกรายวิชา/หลักสูตร จะสอนการเขียนแผนธุรกิจ ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์วิทยากรจากวิทยาเขตพัฒนศึกษาพระนคร หลังจากเรียนภาคปฏิบัติในรายวิชาชิ้นนั้นๆ

3. จัดนิทรรศการแสดงผลงานในทุกรายวิชา/หลักสูตร ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้ต้องขังได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานจากหลักสูตรอื่นๆ พร้อมทั้งเห็นตัวอย่างผลิตภัณฑ์ของหลักสูตรต่างๆ ที่ผู้ฝึกอบรมต้องการเลือกและตัดสินใจเลือกในโอกาสต่อไป อีกทั้งเป็นการแสดงศักยภาพของวิทยากร และเป็นการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยในอีกทางหนึ่ง นอกเหนือไปจากเป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลของการจัดโครงการปี 2550 คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น ซึ่งปรับมาจากวิทยาเขตชุมชนพระนครอุดมศักดิ์ ได้เริ่มจัดทำโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อคืนคนดีสู่สังคมนี้ต่อในปี 2550 นี้ เปิดสอนใน 7 รายวิชา/หลักสูตร โดยมีขั้นตอนการดำเนินการเช่นเดียวกับ ปี 2548

3.6 ผลการดำเนินการของโครงการ ปี 2548 และ ปี 2550

ผลการดำเนินโครงการ ปี 2548

1. ได้รับความสนใจเข้าร่วมการฝึกอบรมเป็นอย่างดี กล่าวคือในโครงการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย 420 คน รายวิชา/หลักสูตร 25 รายวิชา แต่เมื่อจัดอบรมมีผู้เข้าร่วม 560 คน รายวิชา/หลักสูตร 28 รายวิชา

2. ความพึงพอใจ จากการตอบแบบประเมินพบว่า ภาพรวมของการจัดโครงการ อยู่ในระดับพึงพอใจ มาก-มากที่สุด

ผลการดำเนินการ ปี 2550

1. ได้รับความสนใจเข้าร่วมการฝึกอบรมเป็นอย่างดี กล่าวคือ ในโครงการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย 90 คน ใน 7 รายวิชา/หลักสูตร แต่เมื่อจัดอบรมจริงมีผู้เข้าร่วมการอบรม 292 คน

2. ความพึงพอใจจากการตอบแบบประเมินพบว่าภาพรวมของการจัดโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.33$)

3.7 ความสำเร็จของการจัดโครงการ

1. เป็นการร่วมมือกันระหว่าง 4 กระทรวง คือ

1. กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
คลินิกเทคโนโลยี (สนับสนุนงบประมาณ)

2. กระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (สนับสนุนวิทยากรหลักสูตรฝึกอบรมวิชาชีพ และติดตามและประเมินผล)

3. กระทรวงยุติธรรม ททัตสถานหญิงกลาง และทัตสถานหญิงธนบุรี (สำรวจความต้องการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี จัดเตรียมสถานที่ฝึกอบรม และผู้เข้ารับการอบรม)

4. กระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางานและสถานประกอบการ (รับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน)

2. มีนักธุรกิจสนใจติดต่อว่าจ้างทำชิ้นงานไปจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ทั้งในงานปักผ้า งานร้อยสร้อยเครื่องประดับ และงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป

3. ประหยัดงบประมาณของกรมราชทัณฑ์ ในการปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารสถานที่ในการให้ผู้ต้องโทษใช้ความรู้ความสามารถจากวิชาก่ออิฐฉาบปูน วิชาปูกระเบื้อง วิชาซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้า มาใช้ปฏิบัติงานได้จริงและสามารถทำได้ดี

3.8 ความภาคภูมิใจ

ผลจากการจัดโครงการการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อคืนคนดีสู่สังคมนี้ทางกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้คัดเลือกมหาวิทยาลัยให้เข้ารับโล่เนื่องใน “วันเทคโนโลยีไทย” เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2548 จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รูปที่ 1 อธิการบดี มทร.พระนคร รับโล่เนื่องใน “วันเทคโนโลยีไทย”

4. บทสรุป

โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อคืนคนดีสู่สังคมนี้ถือเป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมที่เด่นชัดของการปฏิบัติตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาใน

การบริการวิชาการสู่สังคม โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการสร้างคนดี มีความรู้ความสามารถ และให้โอกาส สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ให้แก่ผู้ต้องโทษได้ก้าวใหม่ เติบโตให้กับชีวิตที่ขาดหายไป ในอดีตกลับสู่สังคมและเป็นที่สานต่อให้กับคนในชุมชน เพื่อความสุข ความมั่นคงและยั่งยืนของประเทศ โดยมีได้เลือกให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ แต่สิ่งที่คำนึงถึงคือ การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการเป็นสำคัญ จากความสำเร็จของโครงการนี้ ทำให้มีการดำเนินการต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ เนื่องจากมหาวิทยาลัยเล็งเห็นถึงประโยชน์ของโครงการที่ช่วยสร้างโอกาสให้ผู้ต้องโทษสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ผู้ต้องโทษ และเมื่อกลับคืนสู่สังคมก็สามารถไปประกอบอาชีพในสังคมได้อย่างยั่งยืนต่อไป

5. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. คลินิกเทคโนโลยี. 2550. คลินิกเทคโนโลยี 2550. กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. วิทยาเขตชุมพรเขตรอุดมศักดิ์. มปป. คลินิกเทคโนโลยี พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน.

รูปที่ 2 กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้มอบโล่แก่ มทร.พระนคร ในฐานะเป็นองค์กรที่ได้ร่วมสร้างการพัฒนาความเข้มแข็งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

รูปที่ 3 พิธีเปิดโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีคืนคนดีสู่สังคมที่ท่าอากาศยานหญิงกลางและท่าอากาศยานหญิงธนบุรี

รูปที่ 4 ตัวอย่างผลงานที่ได้จากการฝึกอบรมโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีถิ่นคนดีสู่สังคมที่ทัณฑสถานหญิงกลางและทัณฑสถานหญิงธนบุรี